

Інноваційна стратегія розвитку закладу вищої освіти є найважливішим фактором успішної діяльності ЗВО в сучасних умовах. Якщо раніше заклади могли успішно функціонувати, концентруючи увагу в основному на раціональному використанні свого внутрішнього потенціалу, то сьогодні настає потреба переходу ЗВО з режиму функціонування в режим розвитку.

Стратегія інноваційного розвитку визначає генеральний курс бачення перспективних цілей інноваційної політики ЗВО виходячи з філософії його розвитку і потреб споживачів освітніх послуг, спирається на його інтелектуальний потенціал як основу життєдіяльності. Інноваційна стратегія вищої школи має спиратися на філософію гармонії і гуманізму.

Інноваційна стратегія ніби здійснює бачення довгострокової перспективи, погляд «з майбутнього в сьогодення». Стратегія визначає «що змінити» і «як змінити». Відповіді на ці питання дають можливість проектувати механізм інноваційного розвитку ЗВО як системи. Сутність інноваційної стратегії полягає в передбаченні змін науково-педагогічної діяльності, виробленні рішень, що забезпечують гармонійний і сталий розвиток. Отже, така стратегія має випереджати попит на науково-освітню діяльність.

У рамках інноваційної стратегії ЗВО проводять політику орієнтації і переключення на споживчий попит, докладне вивчення майбутніх контрагентів, контактів з конкурентами, новими комерційними структурами, їх надійності та перспектив. Довгострокові цілі в інноваційній стратегії виявляються результатом аналізу змін у зовнішньому і внутрішньому середовищі закладу освіти.

Інноваційна стратегія передбачає реалізацію таких цілей:

- ефективний розподіл і перерозподіл у міру потреби інноваційного потенціалу ЗВО між траєкторіями інноваційного розвитку;
- забезпечення конкурентоспроможності на основі підвищення якості науково-освітньої діяльності та рівня інноваційного розвитку;
- оптимізація співвідношення чисельності науково-педагогічних кадрів до величини витрат на інноваційну діяльність;
- активна адаптація до зміни об'єктивних і суб'єктивних факторів.

Головне в інноваційній стратегії – розробка альтернативних версій розвитку майбутнього ЗВО, при цьому вибір мети має бути адекватним типом обраної стратегії.

Н. В. Гриценко

ПРОБЛЕМА СТУДЕНТСЬКОГО ПЛАГІАТУ У ЗВО

У сучасних умовах плагіат перетворився на серйозну проблему для системи вищої освіти України. Недобросовісні запозичення містяться більш ніж у половині робіт українських студентів різних спеціальностей.

Письмові завдання дедалі більше перетворюються на імітацію процесу навчання, що ставить під питання якість і конкурентоспроможність такої вищої освіти, що не дає багатьом учням принципово нових знань навіть у порівнянні із середньою школою. Викликає серйозні сумніви доцільність покриття державою витрат на навчання дуже великої кількості студентів при збереженні низької оплати праці викладачів.

При всій гостроті проблеми в Україні вона досі не привернула значної уваги дослідників.

Головна відповідальність покладається на прогрес інтернет-технологій і розширення можливостей доступу до них. Вже не треба власноруч переписувати або передруковувати текст з книги або журналу – його можна швидко завантажити або скопіювати, вставити у свою роботу і з'єднати декількома фразами відповідні уривки. Крім того, інтернет дуже активно використовують фірми, що виконують письмові роботи на замовлення.

Поширенню плагіату сприяє падіння рівня корпоративної культури у сфері вищої освіти, де домінують меркантильні стосунки «продавець – покупець», де дипломи – це те, що купується або видобувається всіма доступними засобами, і аж ніяк не тільки демонстрацією здобутих у ЗВО знань і навичок.

Значне поширення студентського плагіату обумовлене в першу чергу розвитком інтернету. Однак благодатний ґрунт для нього створюють і інші чинники, наприклад дедалі більша завантаженість викладачів і студентів, терпиме ставлення суспільства до обману як засобу отримання диплома про освіту тощо.

Щодо засобів боротьби з плагіатом у викладацькому та науково-педагогічному співтоваристві точаться жваві дискусії. Якщо одна частина викладачів та дослідників пропонує робити упор на покарання за несумлінне запозичення, то інша вважає за краще діяти шляхом роз'яснення і переконання, а третя - зосередитися на ефективній організації самостійної роботи студентів з метою максимально утруднити фальсифікацію її результатів.

Визначивши плагіат як використання чужого тексту без належної вказівки авторства, ми залишаємо відкритим питання про «кількісний поріг»: чи слід карати за присвоєне словосполучення або окреме речення, або за більший обсяг некоректних запозичень, чи може бути покарано перефразування чужих думок або текстуальний збіг у тих випадках, коли йдеться про широко відомі факти, явища, закономірності тощо.

З огляду на вищесказане є пропозиція здійснювати організацію занять таким чином, щоб істотно звузити можливості фальсифікації письмових завдань. Зокрема пропонується розбити виконання робіт на кілька стадій (наприклад, складання бібліографії, написання огляду тощо), за виконання кожної з яких необхідно звітувати окремо. Інша пропозиція полягає в тому, щоб зробити обов'язковим використання

заздалегідь визначених джерел і праць. На додаток до цього можна перевірити знання студентом змісту поданого ним тексту в процесі усної співбесіди.

Усі ці заходи, однак, забирають у викладача багато часу і припускають, що він повинен взяти на себе додаткову неоплачувану роботу. До того ж в українських умовах проміжні вимоги можуть виявитися неефективними через те, що значна, якщо не більша, частина студентів можуть просто проігнорувати інструкції і подати роботи в останній момент, а у викладача не буде законних підстав для того, щоб жорстко покарати порушників, виставивши їм незадовільні оцінки, якщо відвідування занять і проміжний контроль не були офіційно закріплені ЗВО.

Більш радикальною є пропозиція скоротити до мінімуму кількість самостійних письмових робіт, які за потреби можуть виконуватися в аудиторії під контролем викладача. Звичайно, мінус такого підходу очевидний, оскільки він забирає у сильних студентів можливість розвивати навички виконання письмової роботи і пошуку матеріалу, ставлячи передусім контроль за недбалими учнями.

В. О. Котик

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

Відмітною рисою сучасного спеціаліста будь-якої галузі є не тільки наявність фундаментальних знань у професійній діяльності, але й необхідність володіння сукупністю програмних засобів, які допоможуть йому орієнтуватися в інформаційному просторі.

Таким чином, завдання викладача закладу вищої освіти – виховати професіонала з активною життєвою позицією, компетентного у своїй сфері діяльності, з умінням орієнтуватися в умовах, що змінюються, готового вирішувати професійні завдання, здатного до самоосвіти, саморозвитку і самореалізації. Засобами, здатними допомогти в здійсненні цього завдання, стають електронні ресурси, що функціонують на базі нових інформаційних технологій і становлять основу для становлення сучасного медіасередовища.

Мультимедіа являє собою інформаційну технологію, що швидко розвивається, і має такі риси: інтеграція в єдину програмну продукцію різних видів інформації, робота в режимі реального часу, а також новий рівень інтегрованого спілкування «людина – комп'ютер».

Інформаційні технології дають змогу створювати такі електронні засоби навчання, які інтегрують властивості практично всіх традиційних засобів, використовують, коригують та зберігають досвід, що міститься в інформаційних середовищах, обмінюються ними, поєднують досягнення